

Pædagogiske læreplan

Indhold

Forord	3
1. Hvidovre Kommunes børnepolitik og læringsforståelse	4
2. Institutionens værdier og læringsforståelse – også i forhold til børn i udsatte positioner I.....	4
I Børnehuset Immerkær arbejder vi ud fra værdierne: Tryghed, Nærvær, Engagement, Respekt og Anerkendelse.....	5
Tryghed, Nærvær, Engagement, Respekt og Anerkendelse.....	5
Tryghed:	5
Nærvær	5
Engagement	6
Respekt	6
Anerkendelse	7
3. De seks læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring	7
Sociale kompetencer	8
Barnets alsidige personlige udvikling	9
Sprog.....	10
Krop og bevægelse	11
Natur og naturfænomener	12
Kulturelle udtryksformer og værdier.....	14
4. Børnemiljø	15
5. Overgange.....	15
6. Digital dannelse	16
7. Inklusion	17
8. Evaluering	18
Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer	30
Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer	33

Forord

Børnehuset Immerkær er en 0-6 års institution fordelt på 2 matrikler. En vuggestue afdeling og en børnehave afdeling.

Vi ser læreplanen som en ramme for vores faglige arbejde.

Læreplanen for os bliver aldrig færdig, den er under evig forandring, for det er sådan verden er. Derfor er det noget vi altid har op at vende og til stadighed diskuterer. Vi inddrager løbende forældrebestyrelsen i arbejdet med læreplanen. Indtil videre har de kommenteret og redigeret vores værdigrundlag.

I 2017/2018 har vi valgt at sætte fokus på vores hverdags rutiner som læringsmiljø, særligt med blik for frokosten, garderoben og morgensamlingen, dette med udgangspunkt i Søren Schmidts forskning om rutiner.

Søren Schmidt skriver blandt andet:

Måden, hvorpå de pædagogiske rutiner organiseres, gennemføres og praktiseres i institutionerne i hverdagen, har afgørende betydning for i hvilken udstrækning de pædagogiske rutiner indeholder et indbygget læringspotentiale, og fungerer som kvalitativt livs- og læringsrum for børnene, og arena for udvikling af blandt andet:

- Evne til indlevelse og hjælpsomhed
- Selvhjulpethed
- Selvstændighed
- Dannelse, selvdannelse og relationsdannelse
- Handleevne
- Samarbejde og deltagelse i fællesskaber

Alt sammen væsentlige elementer i udviklingen af børnenes trivsel, sundhedsmæssige tilstand og virke. (https://ucc.dk/sites/default/files/paedagogiske_rutiner_og_hverdagspaedagogik.pdf)

Se læreplanskemaer med evalueringer bagerst i læreplanen.

Vi har et mål om at blive profil institution i 2019, med fokus på natur og udeliv.

Vi har derfor resten af 2018 fokus på vores legepladser og udeliv.

Vi skal skabe forskellige leg og læringsrum, eksempelvis skal der være rum der indbyder til rolleleg, rum der stimulerer de forskellige sanser, samt rum der udfordre hele kroppen.

Her tænker vi ikke blot på det fysiske rum, men også på den pædagogfaglige indsats. Det er vigtigt at vi som voksne er engageret og har øje for børnenes nærmeste udviklingszone, og hvad børnene er specielt optaget af – det er vigtigt at understøtte børns nysgerrighed og fremme deres lyst til at udforske naturen.

Vi vil sideløbende opkvalificere personalets faglige viden om legepladsen som læringsrum. Vi har blandt andet fundet inspiration hos kultur Sociolog Benny Schytte som har forsket i legepladspædagogik og vi har tilmeldt os "De Grønnespirer" med en forventning om at kunne hejse det grønne flag til efteråret 2018.

Daginstitutionens leder
Birgitta Schmidt

Dagligleder
Kirsten Langkilde Larsen

1. Hvidovre Kommunes børnepolitik og læringsforståelse

<http://www.hvidovre.dk/Politik/Politikker-og-strategier.aspx>

2. Institutionens værdier og læringsforståelse – også i forhold til børn i udsatte positioner.

Læringsforståelse

I Børnehuset Immerkær ser vi barnet som værende aktivt lærende. Barnet forstås som socialt kompetent med en medfødt evne til at kommunikere med omverdenen og til at indgå i sociale sammenhænge. Barnet tilegner sig viden, færdigheder og erfaringer gennem aktive handlinger og barnet medvirker dermed til egen identitetsdannelse og læring.

Læring er en dynamisk proces, der finder sted hele tiden. Læring foregår i de planlagte pædagogiske aktiviteter, i de daglige rutiner fx i garderoben og omkring måltiderne, men også i den frie leg. Børn lærer af hinanden i det liv, der udfolder sig mellem dem, i institutionen.

Det er personalets ansvar at opbygge et inkluderende læringsmiljø, primært med legen som omdrejningspunkt, der giver alle børn mulighed for deltagelse. Personalet skal være opmærksomme på at børn i udsatte positioner opnår samme muligheder for personlig udfoldelse og læring, som deres jævnaldrende.

Alle børn kan i perioder være i udsatte positioner og have brug for særlig støtte og omsorg. Det kan skyldes skilsmisse, sygdom og lign. Her er samarbejdet med forældrene altafgørende.

I Børnehuset Immerkær arbejder vi med TOPI derudover benytter vi os af ”Alle Med” TRAS og TRASMO for at synliggøre barnets styrker og udfordringer. I samarbejde med forældrene laver vi individuelle handleplaner, med fokus på barnets styrker.

Vi har et tæt samarbejde med sundsplejen, familievejleder, logopæd og Psykolog der sparrer med os i forhold til nye handlemuligheder.

Vi kan ikke skabe gode læringsmiljøer uden forældrene. Derfor er det en vigtig del af det pædagogiske personales opgave at bidrage til, at arbejdet med børns læreprocesser også bygger på dialog og tæt samarbejde med forældrene.

I Børnehuset Immerkær arbejder vi ud fra værdierne: Tryghed, Nærvær, Engagement, Respekt og Anerkendelse

I Børnehuset Immerkær arbejder vi ud fra værdierne:

Tryghed, Nærvær, Engagement, Respekt og Anerkendelse

Tryghed:

Tryghed er noget fundamentalt der skal skabes, før vi kan snakke trivsel og læring. Tryghed er noget vi støtter barnet i at opbygge fra første dag. Vi forsøger at skabe en sikker base på en stue. Hvor stuepersonalet er barnets primære voksne. Indkøringen tager den tid det tager, børn er forskellige og sammen med forældrene, beslutter vi hvad der giver barnet mest tryghed.

V arbejder i mindre fællesskaber, hvilket betyder at de yngste børn ikke skal forholde sig til 12 andre børn hele dagen. I takt med at børnene bliver ældre, bliver fællesskaberne større og børnene støttes langsomt i at blive parate til børnehaven og derefter skolen.

Den voksne er nærværende i aktiviteten og derved tryghedsskabende. Derudover er vi tydelige voksne, som er rammesættende. Vi skaber struktur og rutiner med nærvær og omsorg, og følger barnets rytme.

For børnene betyder det at:

- de bliver set og hørt og anerkendt
- de er en del af et meningsfuldt fællesskab
- deres verden langsomt åbner sig i takt med at de er klar til det
- de er medbestemmende

For forældrene betyder det at:

- de oplever at vi om morgenen tilbyder os, at vi er imødekommende, så forældrene trygt kan aflevere barnet og gå på arbejdet, vel vidende at der er kompetente engagerede og nærværende voksne der tager sig af deres barn.
- de oplever at de kan stille spørgsmål til vores praksis
- de vil blive inddraget som en vigtig samarbejdspartner
- de møder faglige og professionelle voksne

Nærvær

For os betyder nærvær, at man er tilstede i aktiviteten, at man hører og ser den anden. Nærvær er at udstråle lyst til at lytte til den anden.

For børnene betyder det at:

- de oplever at de voksne vil dem
- de voksne deltager i aktiviteterne
- de voksne er der for at guide og vejlede i konfliktsituationer
- vi arbejder i betydningsfulde fællesskaber

For forældrene betyder det at:

- vi tager godt imod jer hver dag
- vi har sagt goddag og farvel hver dag.
- vi er tydelige i forhold til hvornår vi har tid til en længere snak.
- vi følger op på tidligere snakke eller episoder

Engagement

For os betyder engagement at vi arbejder professionelt, fagligt og holder os opdateret. Vi er nysgerrige på hinandens praksis og kan reflektere over vores egen, vi er ikke bange for at udvikle os. Vi er en engageret personalegruppe der er imødekommende over for gæster i huset, børnene, forældre, postbuddet osv. Alle skal føle sig velkommen i Børnehuset Immerkær.

For børnene betyder det at:

- de møder tydelige voksne der viser følelser, begejstring, interesse osv.
- personalet er omstillingsparate, impulsive og spontane for at kunne følge barnets spor og interesse.
- vi er procesorienterede mere end produktorienterede.
- vi via dokumentation ønsker at være med til at skabe barnets historie og skabe sammenhæng i barnets liv.

For forældrene betyder det at:

- de møder personale der udstråler at de kan lide at være i Børnehuset Immerkær
- de oplever at vi er imødekommende, lyttende og fortællende.
- de oplever at personalet inddrager forældrene i børnenes hverdag. Det gør vi ved at gøre vores hverdag synlig og står gerne på mål for undring og spørgsmål.
- de oplever at personalet arbejder ud fra fælles faglige værdier og holdninger og ikke egne synsninger.

Respekt

Respekt betyder at der er plads til alle. Vi skal være bevidste om at vi som voksne er rollemodeller. Det betyder at vi ikke dømmes andre, men undrer os åbent og nysgerrigt. Respekt betyder at vi taler pænt til hinanden, voksne, forældre og børn imellem. En god tone og et tydeligt kropssprog.

Vi skal som personale arbejde ud fra de værdier vi har besluttet i personalegruppen, det betyder at vi hænger vores personlige værdier på knagen i personalegarderoben og tager vores professionelle kappe på. Vi skal udvise respekt for vores ting og for hinanden.

For børnene betyder det at:

- vi respekterer deres søvn
- vi respekterer deres signaler

- vi respekterer deres grænser, bla. ved maden
- vi respekterer forskelligheder

For forældre betyder det at:

- vi forventer, at forældrene respekterer vores værdier.
- de oplever at vi respekterer deres værdier
- vi arbejder fagligt og professionelt, og ikke ud fra egne personlige værdier.
- vi viser respekt ved, at prioriterer nærvær sammen med børnene, også i det tidsrum hvor forældre henter og bringer. Har enten vi eller I brug for at tale med os finder vi sammen en dato for en samtale

Anerkendelse

Anerkendelse betyder at jeg har set dig og hørt dig. Jeg har set du er ked af det, måske kan jeg forstå det. Det betyder at vi taler til børn som til voksne.

Vi tror på at alt har en årsag, Vi er derfor nysgerrige på hvorfor barnet reagerer som det gør.

For børnene betyder det at:

- vi tror på, at alle børn foretrækker positiv kontakt.
- vi tror på at alle børn kan og vil lære
- barnet bliver set og hørt
- vi møder børnene hvor de er

For forældre betyder det at:

- vi tror på at forældre kender deres børn bedst, vi har en faglig viden og i samarbejde kan vi støtte barnet bedst
- vi lytter til jer, når I undrer jer over vores praksis, vi tager jer alvorligt. Vi behøver ikke at være enige, men vi kan arbejde på at forstå hinanden.
- I altid føler jer velkomne og taget godt imod.
- vi er tydelige i forhold til hvornår vi har tid til forældre snak og hvornår vi ikke har.

3. De seks læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring

- 3.1. Alsidig personlig udvikling
- 3.2. Sociale kompetencer
- 3.3. Sproglig udvikling
- 3.4. Krop og bevægelse
- 3.5. Naturen og naturfænomener
- 3.6. Kulturelle udtryksformer og værdier

Sociale kompetencer

Børn udvikler deres sociale kompetencer, når de knytter sig til andre mennesker, samarbejder, og sætter sig i andres sted.

Ved at indgå i venskaber og gruppefællesskaber lærer børn at give og få omsorg og respekt, og de opnår færdigheder i forhold til at forhandle og argumentere, og løse konflikter.

I Børnehuset Immerkær udviser og kræver vi rummelighed, så hvert enkelt barn oplever sig selv som grundlæggende socialt kompetent.

Vi har til hensigt at alle børn føler sig set, trygge og respekterede, så en udvikling af deres sociale kompetencer bliver en naturlig del af deres hverdag igennem leg og samvær med andre børn og voksne.

I Børnehuset Immerkær støtter vi op om venskaber og legefællesskaber, vi støtter børnene i at fortolke hinandens udtryk og kropssprog, f.eks. i forbindelse med konflikter. Vi som voksne er beviste om at vi er rollemodeller, særligt i forhold til det kommunikative når det handler om omsorg og respekt.

I børnehavealderen sker de første skridt mod kammeratskaberne. Vi mener at kammeratskaber, venskaber og fællesskaber skal have størst mulig mulighed for at opstå og gro i børnehaven. Erfaringer med de "trafikale" regler i venskaber starter i børnehavealderen. Vores mål er at børnene oplever venskaber, kammeratskaber og fællesskaber i den tid de er hos os, og at de stifter erfaringer med de konflikter og problemstillinger det også kan medføre - og helst også at de kan være med til at løse op for egen konflikter og problemer

Sociale kompetencer er for eksempel, evnen til at:

- Være nysgerrig.
- Udtrykke følelser.
- Se og forstå andres behov.
- Vide hvordan man handler i forskellige situationer.
- Indgå i venskaber og relationer til andre børn.

Mål for de 0-2 årige

- At alle børn har tætte relationer
- At alle børn får en begyndende forståelse for de sociale spilleregler, f.eks. Som at dele og vente på tur.
- At alle børn begynder at blive opmærksom på andre børns udtryk.
- At alle børn føler sig betydningsfuld i børnefællesskabet.
- At alle Børn bevidstgøres om egne følelser.

Mål for de 3-6 årige

- At alle børn kan indgå som aktiv deltager i fællesskaber og have forståelse for de sociale spilleregler
- At alle børn indbyrdes viser hinanden omsorg og respekt
- At alle børn kan samarbejde, være omsorgsfuld, hjælpe andre og indgå i konfliktløsninger
- At alle børn kan etablere og fastholde relationer og venskaber og værdsætter andre

- At alle børn lærer at sætte ord på deres egne behov
- At alle børn deltager aktivt og bidrager med egne oplevelser, erfaringer og viden
- At alle børn kan sætte ord og give udtryk for deres egne følelser og grænser.

Barnets alsidige personlige udvikling

Det er i samspil med omgivelserne, at børn udvikler deres personlighed. Børn spejler sig i andre børn og voksne, og trives bedst i en omverden, der er anerkendende og medlevende. Et barn skal opleve sig selv som et unikt menneske fyldt med muligheder, succesoplevelser og med betydning for andre.

I Børnehuset Immerkær tror vi på at de mindste børn har brug for mindre fællesskaber.

Det at vi i vuggestueafdelingen deler os op i løbet af dagen i mindre grupper, betyder at vi kan tilbyde trygge og tilpas udfordrende hverdagsrammer, som er med til at give børnene god mulighed for løbende personlig udvikling. Vi giver børnene mulighed for at udforske sig selv, deres medmennesker og deres omverden, i det omfang de er parate til.

Herigennem får børnene mulighed for, i trygge rammer, at udforske deres egne grænser, øve sig i at sige til og fra, og på samme tid opnå større selvforståelse.

I takt med at børnene bliver ældre udvides deres verden og grupperne bliver større, og de bliver gradvist klar til at komme i børnehave, hvor verdenen bliver en del større.

Børn har brug for at lære at tackle de forskellige situationer og følelser, der opstår i fællesskabet. Det gælder alt lige fra konflikthåndtering, venskab, konkurrence, sorg, glæde etc. De nære voksne er vigtige medspillere, når børn skal gøre sig følelsesmæssige erfaringer. For at blive et robust og alsidigt menneske er det vigtigt, at børnene får lov til at udfolde og afprøve egne potentialer, ved blandt andet at øve sig i både at give og modtage, se andre, samt selv blive set. Vores opgave er at respondere med interesse, anerkendelse og tilbyde tilpasse udfordringer, så børnene får en oplevelse af at have betydning og en oplevelse af at høre til. Alle børn har ret til at være en del af noget meningsfuldt, og vi ser

det som en vigtig del af den personlige udvikling at alle børn kan tage del i de fællesskaber der opstår omkring det

Mål for de 0-2 årige

- At alle børn bliver nysgerrige på sig selv og andre
- At alle børn er en del af et meningsfuldt fællesskab
- At alle børn er selvhjulpne i forhold til mad og tøj inden de skal i børnehave.
- At børn lære at sige fra

Mål for de 3-6 årige

- At alle børn udvikler et nysgerrigt, undersøgende og eksperimenterende forhold til livet og verden
- At alle børn udvikler kendskab til sig selv og andre mennesker
- At alle børn kan udtrykke egne ønsker og behov og omsætte dem i konstruktive handlemuligheder
- At alle børn udviser tro på egne ideer og har mod på at forfølge dem

- At alle børn får en fornemmelse for egne og andres grænser, samt sige til og fra i forhold til andre børn og voksne og udvikler respekt for andres følelser, oplevelser, intentioner og behov
- At alle børn øver sig i at løse konflikter og tilegner sig handlemuligheder.

Sprog

Sproget er menneskets forudsætning for at udtrykke sig og kommunikere med andre. Det sker ikke kun gennem det talte eller det skrevne sprog, men også gennem kropssprog, mimik og billedsprog. Igennem disse sprog kan børn dels udtrykke deres tanker og følelser, dels blive i stand til at forstå andres.

Børn udvikler deres sproglige kompetencer gennem samvær, oplevelser, leg, fortælling, planlagte og u planlagte aktiviteter i hverdagen. Børnene udvikler og fastholder deres identitet og selvfølelse ved, at udtrykke sig.

Det er 0-3 års alderen, at alle børn udvikler lyst til kommunikere, til at skabe kontakt og gengælde kontakt med kropssprog og et begyndende talesprog. Tillid og kontakt med de nære voksne er grundlaget for, at barnet kan udvikle sit sprog.

Det lille barn lærer gennem imitation af det, der foregår i miljøet, og gennem dialog, som knytter ord og genstande/forestillinger sammen.

I samværet med andre børn trænes barnets evne til at aflæse andre og kommunikere. Det sker ofte via efterligning, kropssprog, mimik og humoristiske indfald.

Vi arbejder på at alle aktiviteter skal understøtte den sproglige udvikling hos børnene. Og tror på at den motoriske udvikling, ikke kan skilles fra den sproglige udvikling.

Vi samarbejder med logopæden.

I 3-6 års alderen suger alle børn ny viden og nye ord til sig, og kommunikationen bliver mere og mere verbal. Ofte snakker barnet meget, og prøver sprogets muligheder af.

Barnet udvikler sit sprog og ordforråd. Det er vores opgave at påvirke barnets sprogudvikling ved samtale om interessante emner, gerne i forbindelse med oplevelser, ting eller billeder, samt ved sang, rim og remser, fortællinger, oplæsning, teater, film og digitale spil.

Sproget indgår som et vigtigt element i legen, og jo bedre barnets sprogforståelse og tale er, jo bedre forudsætninger har barnet for at indgå i samvær og leg med andre børn.

I denne aldersgruppe udvikles barnets sproglige bevidsthed, så det kan vælge forskellige måder at kommunikere på i forskellige situationer. Eksempelvis forstår barnet, hvordan samtalen skal foregå som dialog i en fællessamling, hvor det skal holde sig tilbage og lytte, mens det kan råbe og være fysisk på boldbanen.

Barnet evner i løbet af perioden at skelne mellem, hvornår det bruger hverdagssprog, babysprog, "forbudt" sprog eller fantaserer vildt. Barnet kan nu fortælle sammenhængende, men blander ofte historier, sange og virkelighed til nye verdner.

I 2017 er målet at vi får nedskrevet vores literacypædagogik i forbindelse med at vi deltager i projektet "Pædagoger på sprogvist" ved Nationalt Videncenter For Læsning

Mål for de 0-2 årige

- At alle børn begynder at opleve sprogets muligheder.
- At alle børn får kendskab til og kan sætte ord på former

- At alle børn får kendskab til farverne
- At alle børn kan sætte ord på frugter
- At alle børn lære at sige fra
- At alle børn kan begynde at sætte ord på følelser

Mål for de 3-6 årige

- At alle børn kan bruge og forstå sproget på et aldersvarende niveau
- At alle børn kan eksperimentere og lege med sproget
- At alle børn udvikler kommunikative evner og lærer at udtrykke sig, stille spørgsmål, modtage svar og sætte ord på egne følelser og behov
- At alle børn er initiativtagende, deltagende og lyttende i samtaler og historiefortælling med andre børn og voksne
- At alle børn får næret sin nysgerrighed for skrifttegn og skriftsprog i hverdagslivet.

Krop og bevægelse

Børn, der er fysisk aktive, bliver fortrolige med deres krop, og udvikler lyst til at lege, bruge kroppen og bevæge sig.

Ved at styrke børns motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed, forstærker man deres forudsætninger for at udvikle sig.

Bevægelse giver barnet erfaringer med kroppens brug og muligheder

Fysisk aktive børn udvikler fortrolighed med deres krop, lyst til at bevæge sig og livslyst
Både lugtesansen, smagssansen, høresansen, synssansen og følesansen er vigtige for barnets oplevelse, læring og udvikling

Som en effekt af bevægelse og kropskendskab udvikles barnets selvtillid og sociale kompetencer, og barnet får mere overskud til at lære.

Ved at tage vare på kroppen og sikre dens udfoldelser lægges grundlaget for fysisk og psykisk sundhed.

At prøve nye ting og udvikle kropslige færdigheder tager tid og kræver gentagelser og træning. Børnene skal have tid og ro til at prøve sig frem. I Børnehuset Immerkær vægter vi at have tålmodighed, da det kræver tid at udvikle nye færdigheder, et positivt socialt miljø, hvor det er tilladt at fejle, at det skal være sjovt og lystbetonet, at aktiviteterne er udfordrende og spændende, at have fokus på bevægelse i hverdagen og at tage individuelle hensyn

Man kan styrke børns bevægelse leg og sanselighed gennem varierede og mangfoldige bevægelsesudfordringer, der vedrører:

- dagligdags færdigheder fx lave mad, rydde af og feje
- idræt og gymnastik
- musik, sanglege og dans
- ture ud i naturen

I 2017 har hele personale gruppen været med i projekt Rend og Hop se www.rendoghopp.dk for mere information .

Krop og bevægelse handler os om at bruge sine sanser. Som barn ved man ikke hvad det vil sige at have våde fødder før det er prøvet, eller at fryse, før man har haft mulighed for at være kold. Vi tror på at børn er nød til at gøre deres egne erfaringer. Her er den

voksens rolle alt afgørende. Det kræver af os som voksne at vi er opmærksomme og nærværende. At vi sammen sætter ord på de følelser der opleves, at vi alt efter barnets alder, hjælper med at finde løsningen på de våde strømper, de kolde fingre. I stedet for at forhindre børn i at gøre sig erfaringer.

Mål for de 0-2 årige

- At styrke børns vestibulære sans Balance evnen
- At alle børn udfolder sig kropsligt på ujævnt terræn
- At alle børn lære at kravle, hoppe og springe
- At alle børn opnår glæde og tryghed ved at bevæge sig
- At alle børn får introduceret og stimuleret de 5 sanser lugte, se, høre, smage og føle
- At de ældste børn er i stand til at gå længere ture og finder glæde ved det.

Mål for de 3-6 årige

- At alle børn udvikler glæde ved at bruge kroppen aktivt til bevægelse og fysiske aktiviteter
- At alle børn tilegner sig viden om kroppen og dens funktioner
- At alle børn udvikler kropslig styrke og udholdenhed
- At børnene får rørt sig, at de får større kropsbevidsthed, og at de får større viden om deres fysiske grænser.(hvad kan jeg/hvad kan jeg ikke) og at de får øje på andres kropslige muligheder og grænser.

Natur og naturfænomener

Oplevelser i naturen udvikler børn følelsesmæssigt, mentalt og fysisk. Når børn færdes ude, udvikles deres krop og sanser samtidig med, at deres nysgerrighed og følelsesregister udfordres. I Børnehuset Immerkær tilbyder vi børnene mulighed for at opleve glæden ved at være i naturen på forskellige årstider, og at de skal udvikle respekt for natur og miljø.

Vi vil gerne give børnene oplevelser, som gør at de bliver mere nysgerrige på naturen og natur(videnskabelige)fænomener. Bål er et godt eksempel, bål omdanner træ til varme, som man kan bage brød, koge suppe eller stege fisk over....Bagefter ligger der aske, og hvor er brændestykkerne blevet af? Hele den lange vej fra fotosyntese til snobrød kan gøres begribelig, med ting man kan smage, lugte og føle med egen hænder.

Det kan være en tur i skoven, hvor vi løfter en sten og finder liv, det giver god mulighed for dialog, og er med til at vække alle børns nysgerrighed, for hvad der ellers findes derude. Vores legeplads rummer mange læringsrum, hvor børn kan være nysgerrige og undersøgende. Her er den voksnes rolle at understøtte nysgerrigheden, og hjælpe børnene til at se muligheder i naturen.

Naturoplevelser danner grundlag for

At børnene udvikler respekt og forståelse for naturen

At børnene oplever fortrolighed og glæde ved at være i naturen.

At børnene lærer naturen at kende med alle sanser og oplever den som kilde til og rum for leg, oplevelse, udforskning og viden.

At børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø.

At bruge naturen som eksperimentarium og legerum danner grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.

Mål for de 0-2 årige

- At alle børn får kendskab til elementet vand
- At alle børn får kendskab til elementet jord
- At alle børn udvikler respekt for naturen
- At alle børn finder glæde i at være i naturen

Mål for de 3-6 årige

- At alle børn får erfaringer med og glæde ved at færdes i naturen
- At alle børn lærer om, passer på og værner om naturen og miljøet
- At alle børn får viden om de forskellige årstider, planter og dyr
- At alle børn får viden om hvor maden kommer fra (fra jord til bord)

Kulturelle udtryksformer og værdier

Det er gennem mødet med andre kulturelle værdier og udtryksformer – kunstnerisk, kulturelt, menneskeligt – at vi bliver bevidste om egne kulturelle rødder. Ved at skabe traditioner og udvikle en kulturel praksis i Børnehuset Immerkær, kan alle børn blive inspireret til selv at lege, omforme og eksperimentere med de udtryk, de møder på deres vej. Det er vigtigt for os, at alle børn i Børnehuset Immerkær oplever at være en del af Immerkærs kultur.

Det er vores opgave at præsentere børnene for en vifte af kreative aktiviteter: maling, klippe – klistre, tegne, dekorere og derigennem støtte børnene i at udtrykke sig på forskellige måder med forskellige materialer.

De digitale medier som iPad, kamera osv. er en stor del af børns lege kultur, her har vi en opgave i at præsentere og støtte børn i de mangfoldige muligheder der findes i den digitale verden og støtte dem i udviklingen af digital dannelse (se afsnit it)

Gennem børnenes liv i Immerkær, vil vi præsentere alle børn for forskellige kulturelle oplevelser både i institutionen, i form af musik, sange, rim og remser, bøger, historiefortællinger osv. Også uden for børnehuset Immerkærs rammer, bl.a. i form af kor, ture og andet.

I Børnehuset Immerkær værdsætter vi de gamle traditioner, men indfører også nye. Vi ønsker at være med til at præsentere den danske kultur. Det gør vi blandt andet ved at fejre danske højtider som fastelavn, påske, jul også videre i det omfang alle børn kan deltage. Men vi støtter også børnene i at være nysgerrige på andre kulturer.

Vi ønsker at bidrage til en kulturel opvækst ved at børnene stifter bredt bekendtskab med traditioner og kultur(er)

Mål 0-2 årige:

- At alle børn får kreative udfoldelsesmuligheder.
- At børnene, gennem voksenstøtte, tilegner sig nye kulturteknikker (som male, tegne, klippe, lime mv.)
- At børnene bliver præsenteret for danske kulturtraditioner fx højtider, som jul, fastelavn mv.
- At børnene i vuggestuen bliver præsenteret for alsidig og varieret kost, hvor madkulturen er at "vi smager på tingene" og holder bordskik, i det omfang de er klar til det.
- At børnene mødes i en kultur, hvor alle børns medbestemmelse bliver imødekommet, hvor det er muligt.

Mål 3-6 årige:

- At alle børn opnår kendskab til forskellige kulturelle, kunstneriske og æstetiske udtryksformer som eksempelvis: litteratur, musik, film og teater
- At alle børn tilegner sig og selv udtrykker forskellige kulturelle udtryksformer gennem deltagelse i sang, dans, musik, teater og andre kreative aktiviteter
- At alle børn udvikler respekt for andre mennesker og deres kulturelle udtryk
- At alle børn tilegner sig viden om dansk kultur og traditioner såvel som om andre kulturer og traditioner

4. Børnemiljø

I børnehuset Immerkær, tager hverdagen udgangspunkt i børnene. Se også vores evalueringsskema bagerst i læreplanen.

Om det er voksen planlagte aktiviteter, børnenes fri leg eller hverdagsrutiner, så er det hele tiden den voksne opgave at være bevidst om hvilket børnemiljø vi tilbyder. Eks. Hvad har antallet af børn i garderoben betydning for deres oplevelse af at få hjælp, selv at mestre opgaven og at kunne opleve et socialt fællesskab, hvilke muligheder tilbyder vi børnene i den frileg osv

5. Overgange

I Børnehuset Immerkær bygger vi vores overgang på de retningslinier der blev politisk besluttet i 2012 og som er at læse i hæftet sammenhænge i børns og unges liv – et fælles ansvar. <http://insites/Default.aspx?ID=8154>

I Børnehuset Immerkær ønsker vi i tæt samarbejde med jer forældre at sikre trygge overgange for alle børn, Vi arbejder for at alle børn og forældre er klædt på til de udfordringer der er når noget nyt skal begynde.

Når barnet får tilbudt en plads i Børnehuset Immerkær, ved vi senest en måned før start hvilken stue dit barn skal gå. Børnene bliver fordelt på stuerne ud fra hvilken stue vi vurderer de vil få relationer til jævnaldrene.

Sammen med forældrene vil den primærvoksen der kører barnet ind tilrettelægge indkøringen, med udgangspunkt i barnet.

Inden for de første dage holder vi en introsamtale, hvor vi sammen kan få afstemt forventninger og vi kan få en bred viden om barnet, her er det vigtigt at forældrene gør opmærksom på om der er særlige forhold omkring barnet.

Vi har stort fokus på overgang fra vuggestue til børnehave. Som udgangspunkt flytter børnene altid med en kammerat. I vuggestuen støtter vi børnene i at blive børnehaveparate, det vil sige vi har fokus på selvhjulpenhed, gå på ture og lign. Den ældste gruppe børn i vuggestuen har tæt samarbejde med børnehaven, hvilket betyder at når børnene begynder i børnehave, har de set de voksne flere gange og er trygge ved børnehavehuset.

Ved børn med særlige behov er det muligt at Inklusionspædagogen følger med barnet i starten af overgangen.

I overgangen fra Børnehaven til SFO/Skolen har vi fokus på at børnene bliver parate til de nye udfordringer der er ved at starte i SFO/ Skole.

I børnehaven arbejder vi det sidste år med særlige aktiviteter tilrettelagt specielt for de kommende skolebørn gruppen kalder vi flyvefiskene. Vi laver "skoleopgaver" og leger med bogstaver, rim og remser, samarbejde, kammeratskaber og også en smule indlæring gennem leg. Vi arbejder med Hvidovre Kommunes overgangs materiale, som følger med børnene i SFO og o. klasse.

På forældremødet snakker vi skoleparathed med de kommende skolebørns forældre. Og der tilbydes individuelle møder i forbindelse med opskrivning og skolestart.

6. Digital dannelse

I Børnehuset Immerkær ser vi børnene være de indfødte i den digitale verden og os voksne som immigranter, derfor er det vigtigt at vi voksne har de fornødne kompetencer og kendskab til IT for at støtte børnene i deres nysgerrighed og læring.

De voksne bliver jævnligt sendt på kurser og vi har flere it vejledere i huset, som har til opgave at understøtte personalet og holde sig opdateret.

Vores mål er at støtte børnene i at være nysgerrige på hvad it er og kan. Og gør dem trygge og ansvarlige IT brugere, med IT's mange muligheder.

Vi vil i vores læreplansaktiviteter forsøge at inddrage de digitale medier, så børnene får en viden og forståelse for at en iPad kan bruges til mere end passivt at sidde stille og spille på. Men netop at den kan bruges i naturen, til eksempelvis Geo Catching, vi kan søge viden, vi kan tage billeder og meget andet. Det vil sige at den pædagogiske aktivitet er i fokus ikke arbejdet med iPaden /digitale medie.

Vi mener at den digitale verden kan inspirere børn til at reflektere, kommunikere og samarbejde i børnefællesskaber

Vi har et mål om at bevidstgøre børn om at IT er meget andet end iPads.

Med tiden håber vi at kunne udvide institutionens IT remedier.

Vi ønsker at it skal understøtte den pædagogik vi har i forvejen, iPaden skal ikke erstatte, men supplere.

7. Inklusion

I Hvidovre kommunes folder Inklusion 0-18 er kommunens syn på inklusion beskrevet:

At alle i fællesskabet oplever at have et medansvar for at inkludere, respektere og værdsætte hvert enkelt menneske med dets livsvilkår og historie. At det forventes, at de enkelte børn og unge hjælpes, og samtidig selv hjælper til ved at deltage i, og være med til at forme fællesskabet. At de professionelle har fokus på at etablere udviklende og differentierede fællesskaber, hvor hver enkelt barn trives og udvikles fagligt, personligt og socialt.¹

Det generelle arbejde med inklusion består i at understøtte de sammenhænge børnene indgår i. De fleste børn kan selv og uden hjælp finde fællesskaber, venskaber og samarbejde om en leg. De fleste kan også finde ud af at samarbejde i en mere struktureret situation (eks spisesituation.) Somme tider opstår der situationer mellem børnene, hvor tingene ikke bare glider let, og her kan det have stor betydning hvad den voksne gør. Tidligere havde vi støttepædagoger, som tog sig af "problembørnene"

Vores tilgang er imidlertid:

at det ikke er børnene der er problemet, det er problemet der er problemet,

og derfor prøver vi altid at få tingene til at lykkes uden at ekskludere nogen. Derfor kan det være nødvendigt at understøtte en leg eller en aktivitet så alle har mulighed for at være med. Pædagogens opgave er at overskue og analysere situationen, understøtte og hjælpe til at fællesskabet er værdifuldt for alle.

8. Evaluering

Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer

	Garderoben i Børnehaven
Læreplanstema	Når man arbejder med rutinerne som læringsmiljø så er alle lærerplanstemaer i spil.
Overordnede mål Læringsmål <i>(Vi arbejder med rutinerne, spisesituationer og morgensamlingen som start)</i> <i>Den enkelte stue reflekterer over hvad der er behov for at fokusere på ift læreplanen og børnenes behov).</i>	<i>(Immerkær fælles mål fra læreplanen)</i> At børnene bliver mere selvhjulpne i garderoben. At børnene får styr på hvad en flyverdragt, hue. Støvler osv er. At de mellemste og største børn bliver bedre til at fokusere på opgaven, at tage tøj på. At vi får et tættere samarbejde med forældrene omkring selvhjulpen hed i garderoben.
Sammenhæng <i>(Her beskrives begrundelsen for forløbet. Det kan eksempelvis være, at personalet har observeret en fælles og positiv interesse for et bestemt emne i børnegruppen og derfor ønsker at følge børnenes spor, således at deres interesser og nysgerrighed er fundamentet for den pædagogiske tilgang til forløbet.)</i>	Vi oplever at der er flere børn som har svært ved at navigere i garderoben. At flere har svært ved at vente på tur, og at flere skal blive mere selvhjulpne. De ved ex ikke altid hvor deres egen plads er. Så derfor vil vi sætte fokus på synlighed i form af billeder i børnehøjde på gulv og på deres plads. Vi har også valgt at sætte rim og remser på bænken og på den måde kan man også gøre læringsmiljøet legende og sjovt.
Metoder/Aktiviteter/læringsmiljøer <i>(Metoder og aktiviteter er indfaldsvinkel til indholdet i det pædagogiske arbejde. Det er de</i>	Vi vil sætte billeder på garderoberne i børnehøjde så børnene selv kan få øje på deres egen plads – dette gør det mere overskueligt for børnene. Og det giver selvværd at kunne mestre.

<p><i>konkrete tilgange og handlinger, I vælger at sætte i gang i forhold til børnene.)</i></p> <p>Organisering</p>	<p>Herudover vil vi klistre billeder på gulvet. Dette skal være med til at gøre selvhjulpen hed sjovt og legende. Ex kan vi lege en lille leg, hvor man skal finde gummistøvlen, regnjakken osv.</p> <p>For at kunne være omkring alle børnene, så deler vi dem op i små grupper. De børn som sidder og venter, skal have et tilbud om lidt Lego eller en bog. Så kan den voksne kan fokusere og være mere nærværende med de børn som skal have tøj på. Vores mål er at skabe et læringsmiljø omkring garderoben og selvhjulpen hed som bliver så rar, rolig og nærværende som vidt muligt.</p> <p>Vi tager på biblioteket og låner bøger om tøj og vejr.</p>
<p>Forberedelse <i>(Her beskrives hvem og hvad der skal forberedes)</i></p>	<p>Dorte tager på biblioteket med nogle børn fra storgruppen. Michelle klistrer billeder på gulvet. Natasja gør garderobekasser klar.</p>
<p>Børnemiljø <i>(Her beskrives det fysiske, psykiske og æstetiske)</i></p>	<p>Vi vil gerne skabe et inspirerende, lærerigt, sjovt og synligt miljø i garderoben.</p>
<p>Tegn <i>(I skal beskrive hvilke tegn, I forventer at kunne se, som viser at målet/målene er nået. Der kigges efter tegnene, når det skal evalueres om de valgte metoder og aktiviteter, der er arbejdet med, har ført til den ønskede læring og udvikling hos børnene. Tegn på læring formuleres med udgangspunkt i (lærings)målene. Tegnene skal være så enkle og konkrete, at det faktisk er muligt at se og vurdere, om de er til stede. Det er vigtigt, at der er opmærksomhed på, at tegnene skal udtrykke, hvad der synes at være kernen i målene, og indeholde noget væsentligt og perspektivrigt i forhold til børnenes udvikling)</i></p>	<p>Vi vil gerne se at børnene bliver mere selvhjulpne.</p> <p>Vi vil gerne se at børnene kan kende forskel på hvad er hvad i garderoben.</p> <p>Vi vil gerne se at børnene vokser og viser glæde ved selv at kunne tage tøj af og på.</p> <p>Vi vil gerne opleve at børnene får en bevidsthed om hvilket tøj man ex skal have på når det regner.</p>

<p>Dokumentationsmetoder (<i>I skal give eksempler på dokumentation, der viser, om de udvalgte mål er nået eller ikke er nået.</i>) (Eks. Nedskevne iagttagelser, praksisfortællinger, fotos, video, tegninger, børns fortællinger osv.)</p>	<p>Vi vil filme og tage billeder som dokumentation.</p>
<p>Evaluering <i>Med udgangspunkt i målene og tegnene evalueres på læringsmiljøet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Børnegruppens sammensætning?</i> <p><i>Temaets relevans for børnegruppen?</i></p> <p><i>Hvordan har børnene været forberedt og involveret i det nye lærerplanstema?</i></p> <p><i>Børnenes mulighed for at bidrage/ få medbestemmelse?</i></p> <p><i>De voksnes påvirkning/ engagement og interaktion med den enkeltes gruppe?</i></p> <p><i>Hvad tager vi med fremover?</i></p>	<p>Børnegrupperne fungerede fint og passede godt sammen i udviklingsstadiet.</p> <p>Selvhjulpens betydning som er rigtig relevant i forhold til at de ældste som er på vej i bh og mellem gruppe der skal til at gøres klar til at blive de store.</p> <p>Vi har sat ord på når vi gik i garderoben og opmuntret dem til at klare alt det vi som voksne ved de kan selv og bakket op omkring de ting de har svært ved. Mens vi forberedte materialet til gulv og garderobes involverede vi børnene ved at snakke om hvilket tøj det var og hvad det bruges til.</p> <p>Vi har givet børnene medbestemmelse i valg af tøj og sko i det omfang det var forsvarligt. Børnene har fået lov til at hjælpe hinanden.</p> <p>Vi har været til stede på en opmuntrende og guidende måde. Vi har prøvet at skabe en hyggelig atmosfære med farvestrålende billeder og illustrationer på gulvet.</p> <p>Vi er på vej den rigtig vej og fortsætter vores arbejde. Det har fungeret rigtig godt med de små grupper og øje for de børn som har brug for hjælp. Vi har mulighed for at være meget mere nærværende som voksne.</p>

Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer

<p>Evaluering <i>Med udgangspunkt i målene og tegnene evalueres på læringsmiljøet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Børnegruppens sammensætning?</i> <p><i>Temaets relevans for børnegruppen?</i></p> <p><i>Hvordan har børnene været forberedt og involveret i det nye lærerplanstema?</i></p> <p><i>Børnenes mulighed for at bidrage/ få medbestemmelse?</i></p> <p><i>De voksnes påvirkning/ engagement og interaktion med den enkeltes gruppe?</i></p> <p><i>Hvad tager vi med fremover?</i></p>	<p>Meningen er at vi skal evaluere i sept. 2018.</p>	
<p>Læreplanstema</p>	<p>Når vi arbejder med rutinerne som læringsmiljø, så er ALLE lærerplanstemaerne i spil. Vi har ikke her specielt fokus på et lærerplanstema.</p>	
<p>Overordnede mål <i>(Immerkærs fælles mål fra læreplanen)</i></p>	<p>Dem der tidligere er arbejdet med på p. Møde omkring rutinerne.</p>	

<p>Læringsmål <i>(Vi arbejder med rutinerne, spisesituationer og morgensamlingen som start)</i> <i>Den enkelte stue reflekterer over hvad der er behov for at fokusere på ift læreplanen og børnenes behov).</i></p>	<p>At børnene lærer at genkende deres eget navn.</p> <p>At børnene er forberedt når de rejser sig fra samlingen – forberedt til aktiviteten.</p>
<p>Sammenhæng <i>(Her beskrives begrundelsen for forløbet. Det kan eksempelvis være, at personalet har observeret en fælles og positiv interesse for et bestemt emne i børnegruppen og derfor ønsker at følge børnenes spor, således at deres interesser og nysgerrighed er fundamentet for den pædagogiske tilgang til forløbet.)</i></p>	<p>Fordi det er den kommende skolegruppe, så vælger vi at sidde i det store fællesskab. Vi vil i stedet for deres navn på gulvet sætte tal på gulvet for at skabe nysgerrighed omkring tal. Deres navne er i stedet synlige på vores tjeck ind tavle. Hvor børnene på skift selv går op og tjekker ind.</p> <p>Vi erfarede i vinters, da vi udfyldte vores topiskemaer, at de kommende skolebørn generelt skulle øve sig genkendelse af navn, viden om efternavne, adresse osv. Så på baggrund af den erfaring valgte vi tidligt at have fokus på navne og efternavne.</p>
<p>Metoder/Aktiviteter/læringsmiljøer <i>(Metoder og aktiviteter er indfaldsvinkel til indholdet i det pædagogiske arbejde. Det er de konkrete tilgange og handlinger, I vælger at sætte i gang i forhold til børnene.)</i></p>	<p>Børnene sætter sig på deres tal i den store rundkreds. Den voksne nævner på skift de enkelte børns navne og det enkelte barn går op til tavlen og "tjekker" sig ind. Herefter sætter børnene sig i rundkredsen igen hvorefter der bliver spist knækbrød og læst historie. Til sidst forbereder vi børnene mundtligt og visuelt med billeder af aktiviteten og hvem der skal være hvor.</p> <p>Børnene i denne gruppe, er de kommende skolebørn og derfor har vi valgt en morgensamling hvor det er det store fællesskab. Det stiller krav om større koncentration og begyndende at kunne modtage beskeder i et større fællesskab.</p> <p>Tilslut får alle at vide hvad de skal lave inden vi rejser sig fra samlingen. Vi har erfaret at det mindsker kaos og skaber en tryggere og mere overskuelig overgang hvis børnene er forberedt på næste aktivitet.</p>

<p>Organisering</p>		
<p>Forberedelse <i>(Her beskrives hvem og hvad der skal forberedes)</i></p>	<p>Charlotte forbereder den visuelle tavle. Bøgerne til oplæsning er klar. Tallene er sat på gulvet.</p>	
<p>Børnemiljø <i>(Her beskrives det fysiske, psykiske og æstetiske)</i></p>	<p>Det er trygt og de imødekomende og at der er mulighed for at alle børn kan bidrage i det store fællesskab. Ved at vi har sat tal i en rundkreds på gulvet gør rammen tydelig for børnene, da de hver især har et tal hvor de sidder. Herudover bliver alle hørt da alle skal "tjekke ind" og ens navn bliver sagt .</p>	
<p>Tegn <i>(I skal beskrive hvilke tegn, I forventer at kunne se, som viser at målet/målene er nået. Der kigges efter tegnene, når det skal evalueres om de valgte metoder og aktiviteter, der er arbejdet med, har ført til den ønskede læring og udvikling hos børnene. Tegn på læring formuleres med udgangspunkt i (lærings)målene. Tegnene skal være så enkle og konkrete, at det faktisk er muligt at se og vurdere, om de er til stede. Det er vigtigt, at der er opmærksomhed på, at tegnene skal udtrykke, hvad der synes at være kernen i målene, og indeholde noget væsentligt og</i></p>	<p>Vi vil gerne se at børnene ved hvad de skal når de rejser sig fra morgensamlingen.</p> <p>Vi vil gerne se at de kan genkende deres navn.</p> <p>Vi vil gerne se at børnene lærer morgensamlings strukturen at kende.</p>	

<p><i>perspektivrigt i forhold til børnenes udvikling)</i></p>		
<p>Dokumentationsmetoder (I skal give eksempler på dokumentation, der viser, om de udvalgte mål er nået eller ikke er nået.) (Eks. Nedskevne iagttagelser, praksisfortællinger, fotos, video, tegninger, børns fortællinger osv.)</p>	<p>Vi vil skrive praksisfortællinger og tage billeder som vi lægger på tabulex og hænger op så det er synligt for forældre.</p>	

Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer

	<p>Frokost i Børnehaven</p>	
<p>Læreplanstema</p>	<p>Når man arbejder med rutinerne som læringsmiljø, så er alle lærerplanstemaerne i spil.</p>	
<p>Overordnede mål (Immerkærs fælles mål fra læreplanen) Læringsmål (Vi arbejder med rutinerne, spisesituationer og morgensamlingen som start) Den enkelte stue reflekterer over hvad der er behov for at fokusere på ift læreplanen og børnenes behov).</p>	<p>Dem der tidligere er arbejdet med på p. Møde omkring rutinerne.</p> <p>At der bliver mere ro og en rar stemning omkring maden.</p> <p>At børnene bliver mere selvhjulpne.</p> <p>At børnene lærer rutinerne omkring maden at kende.</p>	
<p>Sammenhæng</p>		

<p><i>(Her beskrives begrundelsen for forløbet. Det kan eksempelvis være, at personalet har observeret en fælles og positiv interesse for et bestemt emne i børnegruppen og derfor ønsker at følge børnenes spor, således at deres interesser og nysgerrighed er fundamentet for den pædagogiske tilgang til forløbet.)</i></p>	<p>Der er meget støj omkring maden, de spilder hele tiden og mange får ikke spist da der er for meget pjat. – Vi vil derfor prøve at placere børnene så de mindst muligt ”forstyrre” hinanden. Ved at rutinerne har været utydelige, indbyder det også til kaos og uro.</p> <p>Vi skal have fokus på at skabe mere madro og skabe en rar stemning og vi skal involvere forældrene ift deres mad, så børnene selv kan håndtere der madkasser.</p>
<p>Metoder/Aktiviteter/læringsmiljøer <i>(Metoder og aktiviteter er indfaldsvinkel til indholdet i det pædagogiske arbejde. Det er de konkrete tilgange og handlinger, I vælger at sætte i gang i forhold til børnene.)</i></p> <p>Organisering</p>	<p>Vi vil gøre forældrene opmærksomme på at det er vigtigt at børnene selv kan håndtere deres madpakker, ex lige klippe toppen af figenstangen eller salamien osv.</p> <p>Herudover skal vi på tabulex gøre forældrene opmærksomme på at mindske sukkerindholdet i madpakkerne. På stuen hænger vi plakater op evt. madpyramiden.</p> <p>Vi vil dele børnene op ved to borde og sætte billeder og navne på deres plads, så det bliver tydeligt hvor børnene skal sidde og dermed skabe ro og genkendelighed. Herudover vil vi kigge på relationerne mellem børnene og sætte dem sammen med nogen hvor det giver mening ift. alder, sprog relation eller lign.</p> <p>Vi vil have fokus på at holde fast i vores rutiner omkring spisning.</p> <p>Rutiner:</p> <p>Kl.10.45 er der ryddet op på stuen. Alle går ud for at vaske hænder og tisse. De børn der ikke skal dække bord sætter sig på madrasserne og læser bøger. En fra hvert bord henter madkasserne og laver rullebord.</p> <p>Kl.11.40 er vi færdige med at spise. Dem der har dækket bord er også dem der rydder op. De andre børn sætter sig og læser videre i bøgerne indtil hviletid. En efter en henter børnene deres tæppe og lægger sig på sin plads.</p> <p>Også selvom man er alene voksen indimellem , er det vigtigt da det ellers skaber mere uro at bryde rutinerne op.</p> <p>Spisning:</p> <p>Bente: freja, majse,josephine, otto,ludvig,felix,karkan.</p> <p>Pernille: Sia, laurits, enisa, ida ,vitus, konrad, kasper, alexander</p>

<p>Forberedelse <i>(Her beskrives hvem og hvad der skal forberedes)</i></p>	<p>Laminering af billeder til stole og bænke gør Bente. Pernille skriver til forældrene på tabulex. Pernille ændrer på tavlen på stuen (morgensamling)</p>
<p>Børnemiljø <i>(Her beskrives det fysiske, psykiske og æstetiske)</i></p>	<p>Vi vil gerne skabe en rar spisesituation hvor der er plads og ro til at fokusere på maden og hele spisesituationen. Vi deler børnene op ved to borde med faste pladser og faste voksne for at skabe ro og genkendelighed.</p>
<p>Tegn <i>(I skal beskrive hvilke tegn, I forventer at kunne se, som viser at målet/målene er nået. Der kigges efter tegnene, når det skal evalueres om de valgte metoder og aktiviteter, der er arbejdet med, har ført til den ønskede læring og udvikling hos børnene. Tegn på læring formuleres med udgangspunkt i (lærings)målene. Tegnene skal være så enkle og konkrete, at det faktisk er muligt at se og vurdere, om de er til stede. Det er vigtigt, at der er opmærksomhed på, at tegnene skal udtrykke, hvad der synes at være kernen i målene, og indeholde noget væsentligt og perspektivrigt i forhold til børnenes udvikling)</i></p>	<p>Vi vil gerne se at:</p> <ul style="list-style-type: none"> At børnene har lært rutinerne at kende At der er blevet mere ro At børnene er blevet bedre til at åbne deres madpakker selv. At børnene bliver bedre til at snakke med inde stemmer.
<p>Dokumentationsmetoder <i>(I skal give eksempler på dokumentation, der viser, om de udvalgte mål er nået eller ikke er)</i></p>	<p>Vi filmer spisesituationen.</p>

*nået.) (Eks. Nedskevne
iagttagelser, praksisfortællinger,
fotos, video, tegninger, børns
fortællinger osv.)*

Evaluering

*Med udgangspunkt i målene og
tegnene evalueres på
læringsmiljøet*

- *Børnegruppens
sammensætning?*

*Temaets relevans for
børnegruppen?*

*Hvordan har børnene
været forberedt og
involveret i det nye
lærerplanstema?*

*Børnenes mulighed for
at bidrage/ få
medbestemmelse?*

*De voksnes påvirkning/
engagement og
interaktion med den
enkeltes gruppe?*

*Hvad tager vi med
fremover?*

Vi skal være mere fokuseret og i ro som voksen, da vi indimellem oplever lidt uro.

Det har været rigtig relevant og det fungerer rigtig godt på stuen. Børnene er rigtig gode til at sidde og småsludre. Og rutinerne er meget tydelige og giver ro.

Børnene dækker bord og rydder op og det er tydeligt at det er en opgave som giver et styrket selvværd. Derudover er det tydeligt på filmen at børnene går til opgaverne meget lystbetonet.

Vi skal være opmærksomme på at vi skal være bedre forberedte, dvs have vores madpakker klar, også snakke med inde stemme og være nærværende med det enkelte bord.

Vi fortsætter med rutinerne da det fungerer rigtig godt generelt.

Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer

Læreplanstema	Natur og naturfænomener.
Udvalgte mål	<ul style="list-style-type: none"> • Børnene kan sætte ord på frugter.
Metoder og aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi præsenterer dem for forskellige frugter og snakker om dem til samling. • Vi har en peberfrugtplante, som vi passer og ser gro. • Børnene er med til at skrælle frugten.
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Den ansvarlige for morgensamling har også ansvaret for benævne frugterne og passe peberfrugtplanten og give præsentation af denne.
Tegn	<ul style="list-style-type: none"> • Børnene genkender og vil være med til at vande peberfrugtplanten. • Børnene kan pege eller benævne de forskellige frugter. • Børnene er deltagende i forhold til deres alder.
Dokumentationsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> • Billeder • Plancher • Nyhedsbreve • Dagbog • Tabulex
Analyse/vurdering af den indsamlede dokumentation	Vi har til samtlige samlinger været meget opmærksomme på, at børnene fik præsenteret frugterne. Vi har kunne sende en bakke rundt med frugten på og bedt børnene om at tage en bestemt frugt hvorefter barnet har vist tydelig genkendelse af æble, pære, kiwi

	<p>og banan. De lidt større børn har også hjulpet de mindre med at finde og udpege frugterne.</p> <p>Igennem præsentationerne af frugter har vi ligeledes omtalt farverne og snakket om farverne på andre ting såvel. På denne måde har vi forsøgt at give dem en genkendelse af farver. Dette kan f.eks. være bananen er gul og det er bussen også.</p> <p>Peberfrugtplanten har ikke været en ligeså stor succes. Dog har børnene været med til at omplante denne, vande den og spise den til sidst. Planten valgte vi at sætte i børnehøjde, hvilket resulterede i, at den manglede bladene til sidst. Herefter måtte vi udskifte planten og prøve igen. Denne gang oppe på et bord. De så den vokse og da den blev stor og moden og rød, plukkede vi den og smagte på den.</p> <p>Børnene viste kun en smule interesse for planten og vi konkludere at projektet har været hovedsagligt for de større børn.</p>
<p>Opfølgning</p>	<p>Vi har valgt at vi gennem dagligdagen vil blive ved med at afholde samlinger, hvor vi sammen med børnene vil sætte ord på de ting vi spiser. Børnene skal være en aktiv del af samlingen og vide hvad de spiser. Herigennem også kunne genkende de hårde frugter fra de bløde.</p> <p>Børnene bliver tilbudt at hjælpe med at ordne frugten, ved at skrælle en banan eller pille en klementin.</p>

Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer

Læreplanstema	Kulturelle udtryksformer og værdier (fokus på udtryk)
Udvalgte mål	<ul style="list-style-type: none"> • at børnene præsenteres for, får kendskab til og udvikler div. Kulturteknikker, som fx male, tegne, klippe og klistre.
Metoder og aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • at male/tegne via. Apps på en Ipad. • at male med vandfarver. • at lave kuglemalerier. • at lave pynt til højtider og traditioner (fx brug af lim og saks) • at lave diverse små projekter med forskellige materialer.
Organisering (hvordan vil stuen gøre det i praksis):	<ul style="list-style-type: none"> • Den gruppeansvarlige sørger for at børnene får kendskab til at arbejde med forskellige kreative materialer . • Den gruppeansvarlige sørger for at børnene får lavet julegaver. • Den gruppeansvarlige sørger for at børnene via pynt får kendskab til højtider og traditioner.
Tegn	<ul style="list-style-type: none"> • Børnene er bevidste om hvordan kreative materialer bruges. • At børnene genkender aktiviteten
Dokumentationsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> • Billeder • dagbog
Analyse/vurdering af den indsamlede dokumentation	<p>Julegavemaleriet gik rigtig godt i år. Det var en god prioritet at lade os inspirere af giraffernes malerier på små lærreder. Mellem og storegruppen valgte at male sammen. De satte en god aktivitet i gang med ikke alt for mange materialer, som var overskueligt for børnene. Første dag malede de med farven rød, næste dag med farven guld. Herefter lakerede de voksne lærredet også kunne børnene komme glimmer herpå. En voksen fra stuen</p>

	<p>lakerede maleriet da det var tørt og indpakkede alle i fine gaver som forældrene fik med hjem inden jul.</p> <p>Næsten ligeledes gik lillegruppen til værks. Her malede vi med guldfarven først. Vi brugte almindelige pensler og en pensel, som vi ikke kender navnet på. Næste gang malede vi med rødt og i den røde våde maling dryssede vi glimmer på. Lillegruppen brugte meget tid på at sidde med hænderne nede i deres malerier og flere gange fik de mere maling og mere glimmer. Sidst lakerede vi også malerierne og indpakkede disse, så forældrene inden jul kunne få en lille overraskelse.</p> <p>Ligledes har vi i denne periode brugt tid på at male julehjerter og lime på disse med glimmerlim, almindelig lim og herfra påsætte figurer på udklipet.</p> <p>Børnene har ikke selv klippet ud, det har de voksne på stuen gjort. Her kunne storegruppen godt have klippet selv med hjælp fra en voksen.</p> <p>Lillegruppen tog rigtig godt i mod at sidde og fingermale og putte glimmer på deres juleklip.</p> <p>Ligeledes har stuen i den seneste periode brugt tid på kreative udfoldelser, såsom kuglemalerier, fingermaling og brugen af Ipad. På Ipad har vi et spil, hvor børnene skal tegne med en finger og herefter springe bobler. Børnene har fundet dette specielt spændende og det har været en aktivitet der har kunne fastholde deres koncentration og udviklet deres finmotoriske.</p> <p>De små børn finder ikke materialerne lige så genkendelige som de større børn gør.</p> <p>Dog har samtlige fundet stor interesse i det.</p> <p>I julemåneden blev flere af børnene præsenteret for småkagebagning. Dette var en aktivitet som vi lavede i samråd med andre stuer. Selve aktiviteten var sjov og børnene smagte på dejen.</p> <p>Forældrene er rigtig glade for den dokumentation som hænger i institutionen, dog har vi endnu ikke et kendskab til hvorvidt de ser alle de dokumenterende billeder inde på tabulex.</p>
<p>Opfølgning</p>	<p>Vi vil blive ved med at lave kreative aktiviteter med børnene på stuen. De tilbydes generelt en ugentlig dag hvor der er dette på ugeplanen.</p>

Dog vil det være en god ide at lade børnene selv vælge hvorvidt de vil arbejde med en pensel eller med deres fingre. Her kan de få et stort udbytte i det sansemotoriske ved selv at sidde med forskellige materialer og mærke disse.

Måske skal vi være mere opmærksomme på at sidde med mindre grupper når vi laver kreative aktiviteter, da der her kan komme mere koncentration og fordybelse i deres interesse i aktiviteten.

Vi er opmærksomme på at børnene skal bruge flere aktiviteter hvor deres koncentration kommer i fokus. Børnene holder meget af kreative udfoldelser som magisk sand, at male, at tegne og at anvende Ipad i hverdagen.

Derfor vil vi have et stort fokus på disse aktiviteter i de kommende perioder. Vi vil bruge tid på at finde ud af hvad børnenes egne interesser er og på hvordan vi udvikler disse i samråd med børnene.

Da bageaktiviteten var en succes kan det give grobund for at lave flere madlavningsaktiviteter med børnene på stuen. Vi påtænker at begive os ud i at indsamle spiselige ting i naturen som enten skal tilberedes eller som kan spises som de er. Dette kan være et godt projekt i de kommende perioder.

Ligeledes kunne det være en god motorisk leg at trille boller med børnene. Her påtænker vi at tage en snak med Bente og Sussi i køkkenet om hvorvidt dette kan lade sig gøre.

Vi vil ligeledes arbejde på en større genkendelighed i de forskellige materialer for børnene.

Vi vil på stuen undersøge hvorvidt forældrene anvender tabulex i deres hverdag, så vores daglige dokumentation af billeder ikke blot går tabt. Dog vil vi stadig skrive dagbog så ofte som muligt. Dette finder vi på stuen er et godt supplement til billederne på tabulex. Det kan også give en større grobund for forældrene til at anvende tabulex.

Redskab til hvert af de seks læreplanstemaer

Læreplanstema	Sprog
Udvalgte mål	<ul style="list-style-type: none"> • At udvikle børnenes ordforråd.
Metoder og aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • at børnene gennem i 4 måneders periode præsenteres for forskellige sprogkufferter til morgensamlinger. • at børnene præsenteres for forskellige sprogprogrammer/apps mv. gennem brugen af Ipad.
Organisering (hvordan vil stuen gøre det i praksis):	<ul style="list-style-type: none"> • Vi holder fælles morgensamling på stuen. Vi vælger 2 kufferter som bruges 1 mdr af gangen. I december bruges der 1 julekuffert. • Brug af Ipad i de respektive grupper • Læser bøger i de respektive grupper
Tegn	<ul style="list-style-type: none"> • Genkendelse af kufferten og begynder at deltage med fagter og synge med. • At deres ordforråd udvikles. • At de selv finder bøger og giver udtryk for de gerne vil lege med Ipad.
Dokumentationsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> • Billeder • Dagbog • Tabulex
Analyse/vurdering af den indsamlede dokumentation	<p>I hele december måned afholdte vi julemorgensamlinger. Vi startede med at sidde ved bordet og spise frugten som vi plejer. Herefter gik vi ned på vores blå madras, fandt julekufferten og nissen frem og kurven med pebernødder.</p>

Børnene lærte hovedsagligt at synge med på "På loftet sidder nissen", "Rudolf med den røde tud" og "pebernøddesangen". Vi valgte bevidst at "pebernøddesangen" skulle komme til sidst. Dette for at holde børnene til ilden omkring samlingen og ligeledes for at give dem genkendelighed i julesamlingen.

Børnene lærte hurtigt at sidde på madrassen og sidde med sagerne fra kufferten. De lærte hurtigt at nissen kom rundt og sagde godmorgen og krammede dem alle. De fandt det fornøjeligt og sjovt.

Vi har siden vores forrige læreplanstema, natur og naturfænomener afholdt morgensamlinger med kufferter. Morgensamlingerne var nye for børnene, da stuen i en længere periode ikke havde afholdt disse. Men nu er der skabt en meget stor genkendelighed for børnene på stuen.

Pt. har vi valgt en lidt ny tilgang til samling, da stuen er blevet rykket rundt til større fordel for børnene. Den nye tilgang er, at vi sidder ved to borde og spiser frugt og snakker om denne. Ligeledes hjælper børnene med at pille og skrælle frugter. Når frugten er spist og vi har fået lidt at drikke, sætter vi os på måtter på gulvet.

Her bruger vi meget tid på sprogstimulering igennem hovedsagligt sangkufferterne. Dog anvender vi også historiefortælling til at holde børnenes opmærksomhed. Vi benævner altid kuffertens indhold og lader børnene sidde med tingene for at føle et større ejerskab af samlingen.

Samlingerne er blevet et stort genkendelseselement i hverdagen for børnene. De ønsker selv stor deltagelse og vi ser generelt ikke nogen i gruppen der ikke ønsker at deltage. Her er det nærmere en stor entusiasme vi ser i børnene. De kan nogle dage sidde og rokke med kroppen og afvente hvad de får i hænderne i dag.

Da vi først fik Ipaden i gang og downloadet en masse spil med store læringsaspekter i, kom vi i gang med at lege koncentration, lyde og farver ind i børnenes hverdag. Dog var det en kort fornøjelse, da stuen ikke længere har Ipaden og venter på at få en ny til børnene.

På stuen læser vi mange bøger.

Børnene har selv bøger de kan tage ned og læse i når de har lyst og ellers har stuen en masse bøger vi tager ned fra gemmerne når vi rigtig skal hygge og lave stille aktiviteter.

Vi har bøger med historier der bliver leget ind med fingerdukker og her finder børnene især en stor interesse. De lytter i spænding til historierne og synes det er sjovt når vi laver stemmerne om.

På stuen laver vi også dialogisk læsning. Læsningen giver en deltagelse og stor interesse fra børnene.

Opfølgning

I den kommende tid, skal morgensamlingerne intensiveres. Det skal ske ved at gøre børnene endnu mere deltagende. F.eks. skal de selv hente deres måtter, som de sidder på. De får lov at holde tingene fra kufferter og lignende.

Morgensamling er et vigtigt samlingspunkt for stuens børn og de nyder alle denne stund.

Samlingerne er vigtige for stuen, så derfor vil vi være i konstant udvikling af disse. Vi vil sørge for at det faglige indhold svare til gruppens børn, hvilket også betyder at vi konstant vil evaluere og vurdere dem.

Vores Ipad er pt. ikke på stuen og vi afventer dens tilbagekomst. Når denne er tilbage vil den igen blive et nyttigt element i børnenes daglige læring. Vi vil anvende læringsmateriale som understøtter i sær børnenes motoriske udvikling og deres sproglige kompetencers udvikling.

Sidst men ikke mindst vil stuen intensivere brugen af dialogisk læsning. Vi finder gentagelser og børnenes egne input i disse for uundværlige i hverdagen. Børnene, i sær de store har stor gavn af at være med i disse sprogstimulerende stunder. Vi har aftalt at vi vil anvende dialogisk læsning mere på stuen og evt. tage på biblioteket og finde det bedste materiale for gruppen pt.

Vi finder det ekstremt vigtigt at vil vælger materiale som er ligger i børnenes egne interesser. Dette er dels fordi mange børn er små og har brug for at relatere en allerede brugt viden og derved gennem kunne udvide denne gennem billeder og sprog.